
ŻYCIE NAUKOWE

*Magdalena Barańska, Mikołaj Brenk,
Anna Mańkowska, Konrad Nowak-Kluczyński*

BHW 41/2019
ISSN 1233-2224
DOI: 10.14746/bhw.2019.41.12

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Polonia i Polacy za granicą – kulturowe i edukacyjne obszary badań i doświadczeń. Poznań, 4–5 kwietnia 2019 roku*

W dniach 4–5 kwietnia 2019 r. na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Polonia i Polacy za granicą – kulturowe i edukacyjne obszary badań i doświadczeń”. Konferencję zorganizowała Grupa Badawcza Edukacja dla Dziedzictwa Kulturowego – EDeK – działająca przy Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM. Założeniem konferencji było stworzenie płaszczyzny pogłębionej dyskusji nad procesami migracji, środowiskowej integracji oraz doświadczeń kulturowych i edukacyjnych współczesnej Polonii i Polaków za granicą. Wyeksponowany w tytule kontekst badań i doświadczeń odnosił się do szeroko rozumianych refleksji nad zjawiskami, problemami i procesami edukacyjnymi i kulturowymi w ramach różnych krajów i społeczeństw, w których Polacy i ich bliscy konstruują swoje życiowe przestrzenie, wpisując się w kulturowe, międzykulturowe i wielokulturowe doświadczenia codzienności.

Patronat nad konferencją objęło Polskie Towarzystwo Pedagogiki Porównawczej wraz z przewodniczącym prof. zw. dr. hab. Zbyszko Melosikiem. Z kolei patronat honorowy nad konferencją sprawowany był przez JM Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dra hab. Andrzeja Lesickiego, Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. zw. dr. hab. Agnieszkę Cybal-Michalską, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, Komitet Nauk Pedagogicznych PAN oraz Towarzystwo Historii Edukacji.

Konferencja rozpoczęła się o godzinie 10:30 w sali posiedzeń Rady Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM. Licznie przybyłych gości powitały pomysłodawczynie konferencji: prof. UAM dr hab. Justyna Gulczyńska oraz prof. UAM dr hab. Aleksandra Boroń, które w krótkim przemówieniu zaprezentowały cele, dla których na Wydziale

Studiów Edukacyjnych UAM została powołana Grupa Badawcza Edukacja dla Dziedzictwa Kulturowego – EDeK. Uroczystego otwarcia konferencji dokonała dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska.

Pierwszą część obrad plenarnych rozpoczął prof. zw. dr hab. Zbyszko Melosik referatem zatytułowanym *Globalizacja i rekonstrukcje tożsamości: trajektorie władzy i wolności*. Następnie prof. zw. dr hab. Wiesław Jamrożek przybliżył słuchaczom sytuację Polaków na dawnych Kresach po upadku imperium sowieckiego. Z kolei prof. zw. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik poświęciła swoje wystąpienie szkołom elitarnym w Europie, a prof. UAM dr hab. Tomasz Gmerek wygłosił referat: *Edukacja, język i tożsamość etniczna mniejszości – wybrane przykłady*. Po przerwie obiadowej, w drugiej części obrad głos zabrali: prof. zw. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk (*Polska młodzież za granicą w epoce nowożytnej*), prof. UZG dr hab. Inetta Nowosad oraz mgr Hanna Malik (*Polacy w Niemczech. Możliwości i ograniczenia nauki języka polskiego i rozwoju rodzimej kultury*), prof. UAM dr hab. Justyna Gulczyńska (*Macierz Polska w Ameryce – budowanie tożsamości młodzieży polskiej za oceanem na przełomie XIX i XX wieku*), prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak (*Język polski jako element tożsamości narodowej Polaków*), prof. UAM dr hab. Aleksandra Boroń (*Polacy w Portugalii: konstruowanie i rekonstruowanie kulturowych tożsamości*).

Dalszą część konferencji wypełniły obrady w czterech sekcjach, które odbywały się w godzinach wieczornych pierwszego dnia konferencji oraz w godzinach przedpołudniowych dnia następnego. W ramach obrad sekcji pierwszej, skupionej wokół perspektywy historycznej zagadnień związanych z Polakami i Polonią za granicą, wygłoszone zostały następujące referaty: *Zagraniczna edukacja księży z dynastii piastowskiej* (dr hab. Krzysztof Ratajczak), *Działalność Polaków – członków partii bolszewickiej w Piatigorsku w okresie rewolucji 1917 roku i wojny domowej* (dr Aleksander Bogolubow), *Notre Pologne” (1930–1939) jako przykład kształtowania wiedzy o Polsce wśród francuskiej młodzieży* (dr Katarzyna Seroka), *Polsko-litewskie dziedzictwo kulturowe – różnice w świadomości społecznej. Perspektywy zbliżenia dzięki wspólnym bohaterom narodowym na przykładzie Michała Kleofasa Ogińskiego* (mgr Małgorzata Gumper), *Józef F. Michałowski – emigrant, bibliofil, strażnik polskiej nauki i kultury w Rzymie* (dr Ligia Henczel), *Trzy fale emigracji do Australii. Konteksty historyczne i edukacyjne* (dr Jarosław Korczak), *Polska emigracja artystyczna w Danii, wokół marca 1968* (mgr Ewa Sobczyk).

Z kolei sekcja druga koncentrowała się wokół zagadnienia: Polonia i Polacy za granicą – perspektywa dwukulturowa, wielokulturowa, międzykulturowa – tożsamość, język, między-, dwu- wielokulturowość. W ramach tego panelu wygłoszono następujące referaty: *Jak pokłócić się z mężem Holendrem? Czyli spory w dwujęzycznym domu* (mgr Agnieszka Steur), *Wielojęzyczność i wielokulturowość – czyli o wyzwaniach prowadzenia badań w środowisku międzynarodowym* (mgr Anna Król), *Dwukulturowość osób polskiego pochodzenia urodzonych w Wielkiej Brytanii w latach 1945–1980* (mgr Joanna Rachwał), *Wykorzystanie elementów popkultury w procesie nauczania języka polskiego*

i budowania wielokulturowej tożsamości młodzieży wychowanej w Wielkiej Brytanii (mgr Dorota Hrycka-Krzyżanowska), *Europejskość w autoidentyfikacjach młodych Polaków* (dr Lucyna Mysza-Strychalska).

Trzecią sekcję poświęconą zagadnieniu migrantów oraz ich aktywności i doświadczeniom w ramach działalności środowisk polskich i polonijnych wypełniły następujące referaty: *Kompetencje międzykulturowe polskich zarobkowych emigrantów w Anglii* (prof. UMCS dr hab. Mariusz Korczyński), *The marginalization of Polish workers in Italy from the emic perspective* (dr Natalia Maksymowicz-Maciata), *Polacy w Armenii – życie codzienne i działalność polonijna* (Ewelina Ebertowska), *O Polakach we Włoszech: stan aktualny, przemiany i perspektywy* (mgr Kamila Kowalska), *Przemiany poczucia tożsamości jednostki w sytuacji migracji* (dr Marta Łuczak), *Polscy artyści filmowi za granicą... na wybranych przykładach* (dr Iwona Grodź), *Edukacja domowa jako forma kształcenia dzieci dla Polonii* (prof. UAM dr hab. Marek Budajczak), *Doświadczenie codzienności i radzenie sobie z nią przez rodziny polskie na emigracji w Niemczech. Perspektywa wywiadów autobiograficznych* (dr Grażyna Teusz), *Procesy adaptacji społecznej polskich imigrantów w Kanadzie po 1980 roku* (dr Celina Czech-Włodarczyk), *Mickiewiczem Polska stoi? Czyli jak odbierana jest Polska w rosyjskim środowisku Polonijnym?* (mgr Joanna Pater), *Wsparcie dzieci i rodzin polskich za granicą – przykłady dobrych praktyk* (mgr Anna Schmidt), *Doświadczenia Polonii a kultura, społeczeństwo i edukacja w Maroku* (dr Ewa Johnsson).

Czwarta sekcja konferencji dotyczyła perspektywy edukacyjnej Polonii i Polaków za granicą. W jej ramach ogłoszono referaty: *Kampania „Kto Ty jesteś”, edukacja polonijna w Irlandii oraz lokalne inicjatywy mające na celu wspieranie języków mniejszościowych* (mgr Agnieszka Matys-Foley), *Wychowanie patriotyczne w polskich szkołach poza granicami kraju w świetle podstawy programowej* (mgr Kamila Kamińska), *Jak odnaleźć się w Holenderskim systemie edukacji? Projekt MENTOR jako przykład polskim uczniom i rodzicom* (mgr Grażyna Gramza), *Kulturotwórcza, integracyjna i edukacyjna funkcja parafii katolickiej na przykładzie Polskiej Parafii w Pradze* (dr Hieronim Kaczmarek), *Szkoły polskie w Katalonii (Hiszpania) jako przykład kreatywnej edukacji* (mgr Michalina Kasprzak, mgr Ewa Hojna), *Praca nauczyciela w Szkole Europejskiej jako etap rozwoju zawodowego – doświadczenia polskich nauczycieli, pracujących w Brukseli* (dr Joanna Michalak-Dawidziuk), *Formy wsparcia edukacyjnego dzieci polskich imigrantów w norweskiej szkole. Projekt badań jakościowych* (mgr Karolina Domagalska-Nowak), *Sytuacja oświatowa dzieci polskich mieszkających w Irlandii – wprowadzenie do problematyki* (mgr Anna Kubacka), *Przeszłe i teraźniejsze wykorzystanie badań systemowych w obszarach edukacyjnych* (dr hab. Małgorzata Kabat), *„Pstryk – Myk”, magazyn dla polskich dzieci za granicą* (prof. UAM dr hab. Edyta Głowacka-Sobiech), *Doświadczenia zawodowe polskiego nauczyciela w niemieckim systemie kształcenia dualnego* (dr Izabella Kust), *Zaangażowanie młodzieży akademickiej w zagraniczną mobilność edukacyjną – możliwości i zagrożenia* (dr Mateusz Marciniak), *Edukacja polonijna dzieci i młodzieży w rodzinie dwukulturowej w Turcji* (mgr Małgorzata Koloğlu),

Doświadczenia kulturowo-edukacyjne studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego a postawy migracyjne (mgr Paulina Pukin), *Polska młodzież emigracyjna w kontekście planów edukacyjno-zawodowych i pierwszych doświadczeń migracyjnego zatrudnienia* (dr Joanna Kozielska), *Fiński cud edukacyjny. Spostrzeżenia na temat edukacji zamieszkałych w Finlandii uczniów pochodzenia polskiego i ich rodziców* (mgr Jakub Adamczewski).

W konferencji wzięło udział 53 uczestników reprezentujących polskie uczelnie oraz instytucje polskie i polonijne za granicą, takie jak: Zrzeszenie Nauczycieli Polskich w Ameryce, Klasztor Dominikanów w Republice Czeskiej, Polski Uniwersytet Na Obczyźnie w Londynie, Sekcja Polska przy Stowarzyszeniu Levende Talen w Holandii, Stowarzyszenie Kulturalne Szkoła Polska, Szkoła Polska w Barcelonie, Szkoła Polonijna SEN Stowarzyszenia Edukacyjnego Nauczycieli w Irlandii, Wydział Konsularny Ambasady RP w Rzymie.

W związku z ogromnym zainteresowaniem i podkreśloną przez uczestników konferencji potrzebą podobnych spotkań, Grupa Badawcza Edukacja dla Dziedzictwa Kulturowego – EDeK – zamierza podjąć się organizacji międzynarodowej konferencji co dwa lata, na przemian ze spotkaniami seminaryjnymi (warsztatami międzykulturowymi). Wszelkie aktualności oraz dalsze plany będą zamieszczane na stronie internetowej <http://polonia-polacy.amu.edu.pl>.